

44 . Jurilovca | Comuna: Jurilovca | Județ: Tulcea | Punct: Orgame / Argamum | Anul: 2022

Anul: 2022

Cod RAN: 160653.02

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romano-bizantină, Evul Mediu, Epoca bizantină

Tipuri sit: descoperire funerară, exploatare/carieră, tip neprecizat, locuire civilă, amenajare/construcție

Autori: George Nuțu, Teodosia Bortă, Gabriel Grumăzescu, Dorel Paraschiv

Instituții: Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea

Nr. autorizație: 44

Data autorizației: 2022-03-17

Raport de cercetare arheologică de la Jurilovca, com. Jurilovca, jud. Tulcea, Punct: Orgame / Argamum, Sectorul T 1

Raport

Exterior turn

În acest an, în C1 și la începutul C2 (în exteriorul turnului, la N) am continuat săpătura până la stâncă.

Profilul de V

Lângă prima fază a zidului turnului fusese surprins în campania precedentă șanțul lui Nicorescu. Acesta are adâncimea de 78 cm și lățimea de 35 cm la actualul vegetal, respectiv 25 cm la bază. Șanțul a surprins prima fază a elevației turnului, din care se mai păstrează o singură asiză cu înălțimea de 22-28 cm și cca. 20 cm din fundație. Fundația zidului se găsește la 4,90 m S de țarușul 0. Lățimea plintei de de doar 5-8 cm.

A fost surprins un singur nivel de călcare, la adâncimea de 1,30 m în dreptul zidului (zid care apare la 38 cm) și la 1,42 m spre N, zona fiind mai înaltă deoarece s-a depus dărâmătură din piatră și mortar din șanțul lui Nicorescu. Nivelul se păstrează pe o lățime de 3 m de la zid (de fapt, de la fundație, care era vizibilă pe o înălțime de 40-45 cm), după care, spre N, urmează primul șanț de apărare. De la nivelul de călcare pornea șanțul pentru fundație, care are adâncimea de 60 cm, ajungând până la stâncă și lățimea (la exteriorul acesteia) de 50-55 cm.

Profilul de E

În profilul de E, fundația primei faze a zidului exterior al turnului (latura de N) apare tot la 4,90 m S de țarușul 0. Șanțul lui Nicorescu are adâncimea de 72 cm și lățimea de 40 cm în partea superioară, respectiv 25 cm la bază. Elevația zidului apare la 45 cm, iar fundația la 65 cm.

Și în acest profil se observă un singur nivel de călcare, pe o lățime de 2,50 m de-a lungul zidului, după care, spre N, începe primul șanț de apărare. Nivelul apare la adâncimea de 90-95 cm. De la acesta pornește șanțul de fundație, care are adâncimea de 88 cm, ajungând la stâncă, și lățimea de 60 cm în partea superioară și 50 cm la bază.

De la nivelul de călcare amintit, săpătura s-a realizat până la stâncă (până la adâncimea de 50-60 cm în profilul de V și 90 cm în cel de E), într-un strat de pământ brun cu pietricele, în care nu au fost identificate materiale arheologice.

Zidul de N

La exterior, în campania precedentă, am surprins elevația celei mai târzii faze, din care se păstrează doar două asize din blocuri paralelipipedice din calcar. Cea superioară are înălțimea de 10 cm, iar cea inferioară de 28 cm. Urmează o plintă cu înălțimea și lățimea de 8 cm, apoi o nouă asiză cu înălțimea de 20 cm. Blocurile au lungimea cuprinsă între 30 și 50 cm. Grosimea acestei faze a zidului e de 1,60 m (1,68 cu

plinta). Zidul amintit a fost așezat pe unul anterior, după ce a fost nivelat la orizontală. Din prima fază am surprins o asiză din blocuri paralelipipedice cu înălțimea de 25 cm, urmată de o plintă cu lățimea de 5-8 cm și de fundație. Grosimea primei faze a zidului de N al turnului e de 2,90 m (2,98 cu plintă).

Interior turn

Laturile interioare

Dimensiunile acesora au fost deduse în campania precedentă, considerând că acestea sunt simetrice față de intrare. Tot atunci au fost cercetate și ultimele două niveluri de locuire (N 1 și N 2).

Zidurile turnului (cele de V și de E) se adosează incintei. Turnul a fost adosat încintei în sec. VI (probabil în timpul lui Iustinian). Până la acea dată am avut o poartă, care a devenit intrare în turn. Celor două niveluri de călcare din interiorul turnului le corespund două faze de construcție. Faza târzie se păstrează mai bine decât la exterior, pe 2-6 asize. Acestea îi corespunde N 1, nivel de la care sunt vizibile și una sau două asize de la faza anterioară.

La adosarea de incintă, zidul vestic apare la adâncimea de 30 cm și se păstrează pe două asize din ultima fază, cu înălțimea totală de 45 cm. La capătul nordic apare imediat sub actualul nivel de călcare și se păstrează pe o înălțime de 90 cm, pe 4 asize. Aceeași situație o avem și la capătul vestic al zidului nordic. Capătul estic al zidului nordic se păstrează pe 98 cm, pe 5 asize. Zidul estic se păstrează, pe aproape întreaga lungime, pe 6 asize cu înălțimea totală de 95-98 cm, apărând imediat sub actualul nivel de călcare. În zona adosării peretelui estic la incintă se păstrează o sindură asiză din cea de-a doua fază de construcție. Distrugerea poate fi datorată săpăturilor lui Nicorescu.

Distincția dintre cele două faze de construcție ale turnului nu este sesizabilă în zonele de adosare (în colțul de SV, respectiv în cel de SE). Treptat, spre S se naște o plintă, care la capetele laturilor de V și de E are lățimea de 10 m. Pe latura de S, aceasta are 6-8 cm. Din elevația primei faze de construcție a turnului se păstrează doar două asize, cu înălțimea totală cuprinsă între 42 și 48 cm; sub acestea, urmează fundația.

În colțul de SV al turnului s-a realizat un mic sondaj, cu dimensiunile de 70 x 70 cm. Am constatat că fundația primei faze a zidului turnului, cu o înălțime de 1,45 m, este așezată direct pe stâncă. În această zonă stânca se găsește la 2,60 m față de actualul nivel de călcare. Cu 38 cm mai jos decât limita dintre fundația și elevația laturii de V a turnului apare și fundația laturii exterioare a incintei, marcată printr-o plintă cu lățimea de 7-10 m. Spre E, la 76 cm de intrare, aceasta coboară cu 36 cm, formând primul prag al porții. Al doilea prag, marcat doar în zona laturii interioare a incintei, este cu 25 cm mai sus.

Nivelul 3, anterior construcției turnului, a fost cercetat pe cca. 3/4 din suprafața acestuia. S-au păstrat ca martori, în sfertul de NV, porțiuni din N 1 și N 2, legate de cele două faze ale turnului. N 3 constă într-o podea din lut galben, cu resturi de mortar și urme de arsură. În această etapă, suntem în exteriorul incintei, în fața unei mici porți. Nivelului îi corespunde prau superior al porții. De pe acesta au fost recoltate mai multe materiale: cel puțin două amfore LR 2 întregibile datate în sec. IV-V, una LR 1 fragmentară, vase de bucătărie și de băut, două ulcioare din sticlă, probabil întregibile, mai multe picioare conice de pahare și două monede.

Sondajul din colțul de SV al turnului a fost continuat și în fața pragului exterior al porții, sub N 3. Cu 40 cm mai jos de acesta a apărut un alt nivel (N 4), constând într-un strat gros de mortar, cu puternice urme de incendiere. Acestuia îi corespunde primul prag al porții, și, implicit, construcția incintei.

Dimensiunile turnului

Anul trecut am dedus dimensiunile turnului pe baza simetriei presupuse a laturilor. În timpul iernii profilele din interiorul turnului s-au prăbușit și acesta a fost curățat integral. Dimensiunile laturilor celei de-a doua faze sunt următoarele:

- latura de E – 4,64 m;
- latura de V – 4,70 m;
- latura de N – 4,51 m;
- latura de S (la incintă) – 4,66 m (1,44 m – tronsonul estic + 1,44 m – intrarea + 1,78 m – tronsonul

vestic).

La prima fază de funcționare, acestea sunt:

- latura de E – 4,56 m;
- latura de V – 4,64 m;
- latura de N – 4,35 m;
- latura de S – același ca cele menționate anterior, pe tronsoane.

Turnul este asimetric. Probabil că intrarea nu este simetrică pe latura de S a acestuia datorită configurației terenului.

Poarta, respectiv intrarea în turn, are aceeași deschidere în toate fazele de funcționare.

Zidul de incintă în zona porții

Tronsonul de E se păstrează pe 4 asize (pe o înălțime de 76 cm de la primul prag) corespunzătoare unei prime faze și pe alte 4 uneia ulterioare (pe o înălțime de 75 cm la colțul de NE al porții, la exterior). La colțul interior de NE al turnului zidul celei de-a doua faze se păstrează pe o înălțime de 1,10 m, fiind realizat din pietre neregulate. Colțul de SE al porții (cel interior) se păstrează pe o înălțime de 90 cm (4 asize) corespunzătoare primei faze și pe 80 cm (5 asize) corespunzătoare celei de-a doua.

Tronsonul de V al incintei se păstrează pe 5 asize (pe o înălțime de 95 cm de la primul prag) corespunzătoare primei faze și pe 2 asize (pe o înălțime de 35 cm) corespunzătoare celei de-a doua la colțul de NV al porții. La colțul interior de SV al turnului acesta se păstrează pe 2 asize (46 cm) de la plintă (aceasta urcând cu 36 cm față de pragul porții) corespunzătoare primei faze și pe 3 asize (60 cm) corespunzătoare celei de-a doua. La colțul de SV al porții (la interior) distincția dintre cele două faze e greu de sesizat, zidul păstrându-se pe o înălțime de 1,08 m (5 asize).

Am putea presupune că a doua fază a incintei este corespunzătoare turnului (care are, clar, chiar două faze constructive), însă acesta e (la fel de clar) adosat.

Grosimea zidului de incintă este de 2,65-2,66 m, în cazul ambelor tronsoane (de o parte și de alta a porții, respectiv a intrării în turn. Primul prag al porții, spre exterior (spre viitorul turn) iese cu doar 2-3 cm față de linia incintei. Spre interior, acesta iese cu 25 cm în cazul tronsonului vestic și cu 17 în cazul celui estic. Primului prag îi corespunde nivelul 4. Al doilea prag a fost realizat doar la interiorul incintei, ținându-se cont de linia acesteia. Este în pietre legate cu pământ, are o grosime maximă de 68 m și e situat cu 18-20 cm mai sus decât primul. În interiorul cetății îi corespunde un nivel slab consistent cu mortar, iar în exterior (în viitorul turn) trebuie legat de nivelul 3.

Interior cetate

În campania precedentă, în porțiunea vestică a secțiunii ne-am oprit pe o placă de mortar cu o grosime de până la 18 cm, ce era suprapusă de o lutuială cu grosimea de 8-15 cm. Mortarul a fost realizat din var, nisip și fragmente de cărămidă. În jumătatea de E, unde placa avea o grosime de cca. 2 cm, ne-am adâncit 20-30 cm într-un strat de umplutură. Spre capătul secțiunii, în C 6, am descoperit un zid din piatră legată cu pământ, orientat aproximativ NVV – SEE, care nu ține cont de clădirea din sectorul Incintă Nord. Nivelul corespunzător plăcii (căci aceasta nu se mai păstrează spre capătul de S al secțiunii) acoperea zidul amintit. Placa de mortar și lutuiala corespund celor două faze ale turnului, deci în timpul funcționării acestuia edificiul căruia-i aparținea zidul legat cu pământ fusese dezafectat.

În profilul de V, placa se găsește la 1,68 m față de cel mai înalt punct. Am păstrat o porțiune de 2 x 2 m din placă lângă incintă, la V de intrare și ne-am adâncit sub aceasta, spre S. La 75 cm sub placă, în zona intrării, se păstrează un nivel de mortar corespunzător acesteia (porții cetății). Spre zona de mijloc a secțiunii am săpat într-un strat de umplutură ce conținea și fragmente de stâncă. În colțul de SV al secțiunii, lângă zidul legat cu pământ, am dat de o zonă cu pietre de mari dimensiuni și mortar, cu o suprafață de cca. 2,5 mp.

Turnul 1, S 2 (la E de turn)

La E de S 1 (la 1,70 m de zona la care latura de E a turnului se adosează incintei) am trasat un sondaj orientat V – E, cu dimensiunile de 2,10 x 1,70 m. Dimensiunile reduse ale sondajului se datorează faptului că ne aflăm chiar pe marginea falezei și datorită configurației terenului și a datelor de care dispuneam ne așteptam ca zidurile, dacă mai existau, să fie puternic deteriorate.

Latura estică exterioară a celei de-a doua faze a turnului a apărut la adâncimea de 30-40 cm față de actualul nivel de călcare și se păstrează pe cel mult 4 asize, pe o înălțime de 85 cm. Grosimea zidului acestei faze e de 1,70 m, ca în cazul laturii de N. Sub acesta a apărut prima fază a zidului exterior al turnului, latura fiind la 1,15 m spre E, deci grosimea inițială e de 2,85 m. Au fost documentate doar ultimele două asize, pe o înălțime de 25 cm.

Latura exterioară a incintei a fost surprinsă la adâncimea de 80 cm, pe toată lungimea sondajului. Înălțimea maximă la care se păstrează, în zona adosării zidului turnului, e de 42 cm (3 asize) de la prima fază a acestuia.

După documentare, sondajul a fost acoperit.

Materiale arheologice

Materialele arheologice descoperite în contexte în această campanie (ceramică, vase de sticlă, monede) aparțin în exclusivitate perioadei romano-bizantine. La acestea se adaugă câteva fragmente de vase-borcan datate în sec. XI-XII, provenite din pământul rezultat din prăbușirea martorilor, ce trebuie legate de altele descoperite în campania precedentă în interiorul turnului, în stratul superior al dărâmăturii.

Informații suplimentare online

[Raportul 6903 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
